

Kasutatud elektrooniliste seadmete müüjate järevalve

Järelevalve viidi läbi september-oktoober 2015 ja selle käigus küsitleti 10 Eestis kasutatud arvutite, sülearvutite ja nutiseadmete müügiga tegelevat ettevõtet. Eesmärgiks oli kontrollida isikuandmete kaitse nõuetele vastavust kasutatud seadmete edasimüümisel. Lisaks soovis Inspeksioon teavet kasutatud seadmete müügiga tegeleva valdkonna hetkeseisust ning käibelolevate praktikate vastavusest isikuandmete kaitse seadusele¹. Kodukasutajatele on Inspeksiooni poolt samal teemal 2014 avaldatud juhis „Isikuandmete kustutamine seadmetes”².

Järelevalve eesmärgiks on kontrollida kuidas toimib isikuandmete kustutamine kasutatud elektroonilistes seadmetes enne seadme müümist järgmistele kasutajatele, et tagada seadmete eelnevate kasutajate privaatsus ja isikuandmete kaitse seaduse põhimõtete täitmine. Järelevalve keskendus nendele kasutatud seadmetele, milles võivad olla eelmise omaniku isikuandmed (telefonid, arvutid, nutiseadmed, kaamerad jms). Inspeksiooni huvitasid järgmised aspektid: Milliste kasutatud elektrooniliste seadmete müügiga ettevõtted tegelevad? Kas seadmete eelnevate omanike ja ettevõtete vahel sõlmitakse leping? Milliseid tarkvaralisi ja meetoodilisi protsesse kasutatakse ettevõtetes seadmete mälu kustutamiseks?

Järelevalve viis läbi Andmekaitse Inspeksiooni andmeturbeekspert Andrus Altmeri.

Järelevalve tulemused

Järelevalve käigus kontrollitud ettevõtted tegelesid peaaesjalikult kasutatud arvutite, sülearvutite ja arvutite lisaseadmete müügiga, vähemal määral ka kasutatud mobiiltelefonide müümisega.

Küsitletud 10 valdkonnas tegelevat ettevõtet valiti juhuvaliku teel sooviga saada võimalikult täpset läbilõiget Eestis tegutsevate e-poodide isikuandmete töötlemise tasemest. Nii kaasati valimisse erineva suuruse ja käibega ettevõtteid. Nendeks olid Maxdigimarket OÜ, Techvision OÜ, Dreamline Arvutikeskus OÜ, Bitboard OÜ, Digimarket OÜ, Electronics OÜ, Digistep OÜ, Thinkshop OÜ, Green IT OÜ ja Arvutiait OÜ. Inspeksioon ei tuvastanud järelevalve käigus isikuandmete kaitse nõuete rikkumisi küsitletud ettevõtetes.

Valdav enamus firmasid ostab oma tooted sisse liisingufirmadelt ja hulgiladudelt nii Eestist kui välismaalt, erakasutajatelt ostetakse seadmeid kas üldse mitte või vähesel määral. Paljudel kasutatud seadmete edasimüüjatel on oma kindlad lepingulised koostööpartneritest ettevõtted, kellelt kasutatud seadmed edasimüümiseks sisse ostetakse.

Samuti ei tegele paljud ettevõtetest ise seadmete edasimüügiks ettevalmistamisega, vaid ostavad sisse juba puhastatud mälu ja/või ilma kõvakettata (mälu) seadmeid. Nendes ettevõtetes, kus sellega tegeletakse on palju kasutusel nii mälu füüsiline hävitamine, kui ka lihtsamad tarkvaralised kustutamised (tarkvaraline või manuaalne mälu ülekustutamine). Spetsiaaltarkvaradest leiab enim kasutust sertifitseeritud kustutustarkvara Blancco.

1 https://www.riigiteataja.ee/otsingu_tulemus.html?sakk=kehtivad&otsisona=iks

2

http://www.aki.ee/sites/www.aki.ee/files/elfinder/article_files/Isikuandmete%20kustutamine%20seadmetes_0.pdf